

An aerial photograph of Skara, Sweden, showing a mix of urban buildings, a prominent church with a tall spire, and surrounding green fields and forests under a clear sky.

Översiktsplan Skara kommun Planbeskrivning

**MÅL & STRATEGIER, MARKANVÄNDNING SEPTEMBER 2005.
Antagen av kommunfullmäktige 19/12 2005**

INNEHÅLL

Traditionell sidnumrering saknas.
Följ rubriker och avsnittsnumrering längst upp på sidorna.

I cd-versionen är alla blå sökord klickbara.

MÅL OCH STRATEGIER

1.1 LÄSANVISNING

1.2 AKTUELLA FRÅGOR

1. Ombyggnad av E20
2. Ombyggnad av Rv49
3. Framtida cykelvägar
4. Nya bostadsområden
5. Nya industriområden
6. Götala golfbana
7. Vindkraft
8. Strandskydd
9. ”Tysta områden”
10. Omvandling av fritidshus till åretrunthus

2.1 VISION 2010

2.2 MÅL & STRATEGIER

1. Övergripande mål
2. Regionala frågor
3. Kretslopp, hållbar utveckling
4. Befolkning
5. Bostäder och bebyggelse
6. Service
7. Näringsliv
8. Åker och skog
9. Mark
10. Vatten
11. Naturmiljö
12. Kulturmiljö
13. Friluftsliv, fritid, turism
14. Miljö, hälsa, säkerhet
15. Kommunikationer
16. Teknisk försörjning

MARK- ANVÄNDNING (Karta 1)

3.1 OFÖRÄNDRAD MARKANVÄNDNING

Beskrivning av markanvändning som i huvudsak förväntas *fortsätta oförändrad*.

3.2 ÄNDRAD MARKANVÄNDNING

Beskrivning av markanvändning som avses eller förväntas *ändras*:

1. Tätortsutveckling
2. Götala
3. Allmänna vägar
4. Cykelvägar
5. Skytte

RIKSINTRESSEN mm (Karta 2)

- 4.1 RIKSINTRESSEN**
1. Naturvård
 2. Kulturminnesvård
 3. Friluftsliv
 4. Kommunikationer
 5. Totalförsvaret
- Jord och skog
- 4.2 EV. HOT MOT RIKSINTRESSEN**
- 4.3 SKYDD AV RIKSINTRESSEN**
- 4.4 ÖVRIGA SKYDDSVÄRDA OMRÅDEN**
1. Geologiskt skyddsvärda områden
 2. Våtmarker
 3. Ängs- och hagmarker
 4. Närrekreationsområden

OMRÅDES- BESKRIVNINGAR (Karta 3)

- D1-D8 DETALJPLANER**
Detaljplan finns eller skall upprättas
- Ö1-Ö7 FÖRDJUPADE ÖVERSIKTSPLANER**
Fördjupad översiktsplan finns eller skall upprättas
- N1-N20 NATURRESERVAT**
Naturreservat, Natura 2000, Områden med landskapsbildsskydd
- No1- No2**
- O1 - O42 OMRÅDEN MED SÄRSKILDA RIKTLINJER**
- R1 – R23 ÖVRIGA RIKTLINJER**
- M ÖVRIG MARK**

- OBJEKT MED SÄRSKILDA REKOMMENDATIONER**
1. Samlad bebyggelse
 2. Strandskydd
 3. Kulturhistoriskt värdefulla byggnader
 4. Naturminnen
 5. Skyddsområden

KARTOR (Bilagor)

KARTA 1
Markanvändning

KARTA 2
Riksintressen mm

KARTA 3
Områdesbeskrivningar

1.1 LÄSANVISNING

Läsanvisning

På följande sätt kan man relativt snabbt få en uppfattning om över-
siktsplanens innehåll.

Anvisningarna utgår från två tänk-
bara ”frågor”.

► Läs gärna först **1.2 AKTUELLA
FRÅGOR** på de närmast följande sidorna.

Fråga 1: Vad gäller för ett visst
geografiskt område?

Denna fråga utgår från att du vill veta
vad som gäller för ett särskilt område,
en särskild fastighet eller en särskild
plats. Du kanske är markägare, eller
ändå vill veta vad som gäller.

► Leta först upp platsens läge på
KARTA 3 och se inom vilket område den
ligger (Ö3, O12, R3 etc). I cd-versionen
bör kartan lämpligen förstoras till 100
eller 150 %.

► Leta upp samma beteckning i
OMRÅDESBESKRIVNINGARNA dvs
D, Ö, N, O eller R och läs vad som
gäller. Kanske får du redan då en
tillräckligt uttömmande beskrivning.

► Studera annars **KARTA 2** (med text i
beskrivningens avsnitt 4: Riksintressen
mm). Den kan visa att man vid byggnation
eller andra åtgärder på fastigheten
skall ”ta hänsyn till” vissa förhållanden på
fastigheten eller i omgivningen.

Kartan kan ha viss betydelse för den som
vill ändra jord- och skogsbruksdriften ef-
tersom den är underlag för statliga myn-
digheters fördelning av olika stöd.
Kartan uttrycker också en kommunal vilja
att du som fastighetsägare inte vidtar åtgärder
som påverkar värdefulla områden
negativt. Avsikten är slutligen också att
informera allmänheten om de fina
områden som finns i Skara kommun.

► **KARTA 1**, slutligen, kan ge en
förklaring till riktlinjerna på karta 3. Den
ger en allmän överblick över förväntade
och planerade förändringar i kommunen t
ex tätortsutbyggnad, nya vägar, nya
cykelvägar mm. Kommenterande texter
finns i avsnittet ”Markanvändning” samt i
avsnitt 1.2 ”Aktuella frågor”.

Fråga 2: Vad gäller för en viss
samhällssektor?

Denna fråga utgår från att du söker
information om olika ”teman” eller
”sammhällssektorer” t ex bebyggelseut-
veckling, miljö- & kretsloppsfrågor,
trafik, kulturminnesvård, jord- och
skogsbruk, naturvård etc.

Kommunala mål och strategier

► För att ta reda på vilka förändringar
kommunen förväntar sig eller eftersträvar
bör du läsa **VISION 2010** samt **MÅL
OCH STRATEGIER** i avsnitt 2
(Kommentar: Vision 2015 antogs 19/12
2005)

GPF/GMF: En uppslagsbok

► För att få kunskap om olika sektorer
bör du använda **GPF/GMF** som
uppslagsbok (GPF står för Gemensamma
PlaneringsFörutsättningar och GMF för
Gemensamma MiljöFörutsättningar).

Där finns uppgifter om vilka byggnads-
minnen som finns i kommunen, hur
många invånare församlingarna har, var
risken för markradon är störst, vilka större
arbetsplatser som finns, hur stor trafiken
är på de allmänna vägarna, vilka natur-
reservat som finns och mycket annat.

Aktuella frågor

Som läshjälp finns följande korta beskrivning av frågor som f n (september 2005) är särskilt aktuella.

Kommunens mål för framtiden

Kommunens grundläggande mål för olika samhällssektorer finns i avsnitt 2.1 Vision 2010 samt 2.2 Mål och strategier.

► Läs avsnitt 2.1 och 2.2.

Om- och nybyggnad av E20

I avvaktan på att E20 byggs om till motorväg, i helt ny sträckning väster om Skara, diskuteras möjligheten att bygga om vägen i dess nuvarande sträckning till mötesfri landsväg (trefältsväg).

► Läs vidare i avsnitt 3.2.

Ombyggnad av Rv49

Vägverket Region Väst färdigställde i februari 1998 en vägutredning för ombyggnad av Rv49 Skara - Skövde. Förslaget håller f n på att omarbetas.

► Läs vidare i avsnitt 3.2.

Framtida cykelvägar

Följande cykelvägsprojekt beskrivs i planen:

1. Skara - Sommarland - Axvall
2. Skara - Brunsbo äng - Sommarland
3. Axvall - Varnhem
4. Skara - Ardala - Västra Gerum
5. Axvall - Skärv - Eggby
6. Varnhem - Skövde
7. Cykelled runt Hornborgasjön

► Läs mer i avsnitt 3.2.

Nya bostadsområden

Lediga tomter för småhusbebyggelse finns i samtliga tätorter dvs. Ardala, Skara, Axvall, Varnhem och Eggby. En detaljplan för fyra nya tomter vid Näsbadet antogs 2004.

Nybyggnadsområden visas med gul färg på karta 1.

► Läs mer i planbeskrivningens kapitel D och Ö.

Nya industri- och verksamhetsområden

Tillgänglig mark för industribebyggelse och andra verksamheter finns framför allt i Skara tätort, men även vid infartsvägen mot Rödjornas avfallsanläggning. Kom-

munens ambition är att kunna erbjuda industrimark i alla tätorter, vilket är en utgångspunkt för de fördjupade översiktsplaner som skall upprättas.

Nybyggnadsområden visas med gul färg på karta 1.

► En viss bakgrund finns i planbeskrivningens kapitel Ö.

Götala golfbana

Sedan några år arbetar Skara Golfklubb för att skapa en tätortsnära golfbana vid Götala. I översiktsplanen redovisas området som ”utredningsområde” på karta 1.

► Läs vidare i avsnitt 3.2.

Vindkraftspolicy

Miljö- och byggnadskontoret fick i augusti 2001 i uppdrag att utarbeta en policy för utbyggnad av vindkraften i Skara kommun. I GPF/GMF 16.4 finns ett underlag för en sådan policy.

Underlaget behöver bearbetas och kompletteras för att bli en komplett vindkraftspolicy. Men i avsnittet Mål och Strategier anges att de riktlinjer som anges i GPF/GMF 16.4 redan nu skall gälla vid lokalisering av nya vindkraft-verk.

1.2 AKTUELLA FRÅGOR

Beträffande behov av skyddsavstånd läs avsnitt 3.1 ”Befintlig markanvändning”.

► Läs mer i GPF/GMF 16.4.

Strandskydd

Strandskydd syftar enligt miljöbalken 7:13 till att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet.

Kommunen har nyligen fått vissa egna dispensbefogenheter dvs. rätt att medge undantag från strandskyddet. Rätten gäller emellertid inte inom områden som är av riksintresse.

► Läs mer i GPF/GMF 11.11.

”Tysta områden”

Tillfällen av tystnad och stillhet antas vara mycket viktiga för vårt välbefinnande. Samtidigt blir det allt svårare att finna platser som inte är utsatta för buller. År 2001 gjorde länsstyrelsen en första kartläggning av ”möjliga tysta miljöer” i länet, med en medelljudnivå för dag och natt som understiger 30 dBA från olika typer av samhällsbuller.

Följande enkla rekommendation skall gälla för ”Tysta områden” i Skara kommun:

I GPF/GMF 13.7 anges tre områden där det bedöms särskilt eftersträvansvärt att bevara möjligheterna att uppleva tystnad. Dessa är de delar av Rösjö mosse, Hornborgasjön och Sydbillingen som ligger i Skara kommun. Inom dessa tre områden skall Skara kommun eftersträva ”Största möjliga tystnad”.

► Läs mer i GPF/GMF 13.7.

Omvandling av fritidshus till åretrunthus

För några delar av Vallebygden föreslås fritidshus inte få större bruttoarea än 70 m². Skälet är att större hus ökar risken för åretruntboende vilket inom dessa områden kan vara olämpligt. Motiven är följande.

- Ett områdes karaktär förändras när människor börjar bo där året runt. Man får t ex räkna med att vissa naturtomter omformas till välskötta villaträdgårdar, och att allemansrätten upphävs på tomtmarken.
- Kraven på va-anläggningar och tillfartsvägar ökar, vilket inom vissa områden kan vara svårt att tillgodose. En trafikfarlig utfart kan t ex vara godtagbar för ett fritidsboende, men inte för ett åretrunthus.
- När vissa tomter bebos året runt får olika fastigheter olika behov av snöröjning, vägunderhåll, va-försörjning, energiförsörjning, kommunal

service mm vilket är orationellt och kan skapa konflikter.

- Det kan finnas behov av utpräglade fritidshusområden, där ägare till fritidsstugor kan känna sig säkra på att inte efter några år ingå i traditionell villabebyggelse.

I grunden är kommunens ambition naturligtvis att så långt möjligt ge människor möjlighet att bosätta sig där de själva önskar. Frågeställningen är komplex, och behöver diskuteras vidare.

Läs mer t ex i avsnitt D5 , No1 eller O29.

Skara Vision 2010

Skara Vision 2010 antogs av kommunfullmäktige den 18 september 2000. Arbetet med en ny "Vision 2015" pågår. (Kommentar: Vision 2015 antogs 19/12 2005)

Skara – ett framtidssamhälle på medeltida grund.

Gröna Skara

All planering och allt byggande präglas av ett ekologiskt tänkande för att skapa långsiktig hållbarhet. Skara erbjuder naturnära boende.

Trygga Skara

Skara erbjuder livskvalitet. Närhet mellan människor och omsorg om varandra ger en trygg tillvaro.

Kunskap i Skara

I Skara ska man kunna växa och lära med vilja och lust för ett bra liv. Utbildning

och utveckling sker i ett nära samarbete med näringslivet.

Skara stödjer Sveriges Lantbruksuniversitet och Högskolan i Skövde i deras gemensamma utvecklingsarbete, vilket resulterar i flera innovationer som stärker regionens konkurrenskraft.

Ett hästcentrum är fullt utvecklat som enda centrum i sitt slag i västra Sverige.

Kultur i Skara

Skaras besöksnäring är välutvecklad och mångfacetterad med pärlor som Vallebygden och Hornborgasjön samt aktiviteter genom evenemang, handel och Sommarland.

Viktiga hörnstenar är Domkyrkan, Västergötlands museum, Stifts- och landsbiblioteket samt Varnhems klosterkyrka.

Skara är ett utvecklingscentrum inom musikindustrin.

Matmetropolen Skara

"Från jord till bord" har gjort Skara med sina livsmedelsföretag till "Matmetropolen". Med en fullt utvecklad förädlingsindustri från småskalighet till storindustri framträder Skara som "Bäst i Väst".

Navet Skara

Skara har verkat för väl utbyggda (IT)-kommunikationer och kan erbjuda boende med möjlighet till arbetspendling inom "gamla Skaraborg".

Genom sitt strategiska läge är Skara katalysatorn i arbetet mellan övriga kommuner i "gamla Skaraborg".

Skara är en attraktiv samarbetspartner.

Skara har stärkt sina positioner som centrum för landsvägstransporter.

En breddad mångfald inom näringslivet har etablerats.

2.2 MÅL OCH STRATEGIER

Mål och strategier

Skara kommunfullmäktige har fastställt Vision 2010 (*Kommentar: Vision 2015 antogs 19/12 2005*). Den är underlag för denna översiktsplan, som inleds med politiska mål och strategier för i stort sett alla de kommunala sektorer som påverkas av översiktsplanen. Av naturliga skäl har planen sin tonvikt på den fysiska miljön. De politiska målen är i allt väsentligt kvalitativa.

Dispositionen är i huvudsak densamma som i de gemensamma planerings- och miljöförutsättningarna GPF/GMF.

Uppdelningen i sektorer är en förenkling för att göra beskrivningen hanterlig. Ofta bör man så långt möjligt undvika skarpa gränser mellan olika sektorer.

1. Övergripande mål

MÅL

- Denna översiktsplan, med framtida fördjupade översiktsplaner, skall vara vägledande för all markanvändning
- Planen skall ge förutsättningar för en god livsmiljö och en god folkhälsa i Skara kommun. Detta innebär en god boende-, arbets- och fritidsmiljö.
- Kommunen skall erbjuda valmöjligheter mellan olika sätt att bo, leva och verka inom kommunen.

PLANBESKRIVNING DECEMBER 2005

- Särskild vikt skall läggas vid de sektorer som är Skaras särskilda kännetecken nämligen livsmedel, utbildning, kultur samt musik- och upplevelseindustrin.
- Utvecklingen av den kommunala demokratin i Skara ska ske utifrån deltagardemokratiska ideal byggd på en stärkt demokratisk medborgaranda och ett vitalt lokalt civilsamhälle med många möjligheter till demokratiska engagemang. Att ständigt förstärka och utveckla den kommunala demokratin är ett övergripande mål.
- Skara kommun skall präglas av god samverkan såväl internt som externt.

STRATEGIER

- Planen skall vara tydlig och lättillgänglig för att stimulera till läsning, reflektioner och debatt.
- Vision 2010 (*Kommentar: Vision 2015 antogs 19/12 2005*) samt kommunens miljöstrategi är vägledande för översiktsplanen.
- Översiktsplanen ska kompletteras med studiematerial för att underlätta olika grupper och föreningars diskussion.
- Översiktsplanen ska göras tillgänglig på Skaras hemsida.

2. Regionala frågor

MÅL

- Inom Västra Götalandsregionens ram skall Samverkan Skaraborg vidareutvecklas.
- Inom Samverkan Skaraborg skall Skaras strategiska positiva läge uppmärksammas genom att samverka med närliggande kommuner.
- Kommunens fem tätorter skall ha en långsiktigt god servicenivå.

STRATEGIER

- Samarbetet med grannkommuner, Västra Götalandsregionen och regionala statliga förvaltningar skall utgå från en gemensam strävan att stärka Västra Götalandsregionen i såväl ett nationellt som europeiskt perspektiv.
- Skara skall delta aktivt i Samverkan Skaraborg för att inom regionen stärka och utveckla Skaraborg.
- Utvecklingen i stråket Lidköping – Skara - Skövde förstärks med gemensamma insatser, främst beträffande trafik, utbildning och näringsliv.
- Nya tätorter utvecklas inte, med undantag av en varsam utbyggnad av Ljungstorp.

3. Hållbar utveckling

MÅL

- Skara kommun skall verka för att de nationella och regionala miljömålen uppfylls.
- Översiktsplanen skall utgå från den miljöstrategi och den miljöpolicy som antagits av kommunfullmäktige. Policyn innebär att Skara kommun skall:
 1. som ekokommun verka för att de fyra systemvillkoren uppfylls (se nedan),
 2. utnyttja naturens resurser så skonsamt som möjligt och bedriva våra verksamheter med minsta möjliga miljöbelastning,
 3. utarbeta sektorsvisa miljömål och handlingsprogram,
 4. ta hänsyn till miljökonsekvenser vid planering av nya verksamheter,
 5. genom dialog och information göra alla anställda medvetna om sitt miljöansvar,

6. ha tydliga miljökrav på kommunens entreprenörer och leverantörer.
- Skara kommun skall såsom ekokommun verka för att följande systemvillkor uppfylls:
 1. Ämnen från jordskorpan får inte systematiskt öka i naturen.
 2. Ämnen från samhällets produktion får inte systematiskt öka i naturen.
 3. Det fysiska underlaget för naturens produktion och mångfald får inte systematiskt utarmas.
 4. Effektiv och rättvis resursomsättning för att tillgodose mänskliga behov.

STRATEGIER

- All verksamhet bör relateras till de fyra systemvillkoren enligt frågorna
 - a) på vilket sätt bryter dagens verksamhet mot systemvillkoren,
 - b) vilka förändringar krävs för att verksamheten bättre skall uppfylla villkoren, och
 - c) hur skall en framtida verksamhet bedrivas för att helt uppfylla systemvillkoren?

4. Befolkning

MÅL

- Kommunen skall eftersträva en jämn och kontinuerlig befolkningsökning såväl i tätorterna som på landsbygden.
- Kommunen skall eftersträva en ”normal” befolkningssammansättning beträffande kön, ålder, etnisk härkomst etc i enlighet med kommunens mångfaldsplan.

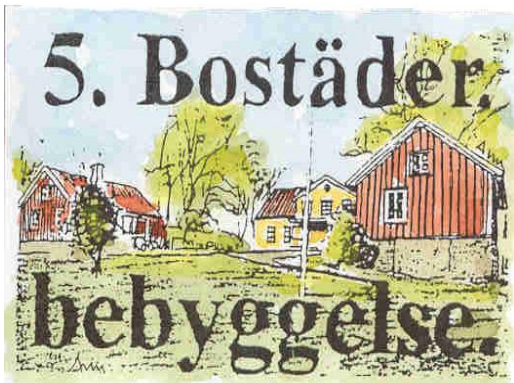
STRATEGIER

- Segregation mellan stadsdelar och orter skall motverkas. Segregation i liten skala kan vara både positiv (ex äldreboende och ungdomsboende) och negativ (ex handikappade) och måste bedömas från fall till fall.
- En blandning av upplåtelseformer och lägenhetsstorlekar skall eftersträvas.
- Arbetet med att anpassa offentlig miljö, bostäder och transporter till

2.2 MÅL OCH STRATEGIER

människor med olika funktionshinder skall pågå kontinuerligt.

skapat ett samhälle tillgängligt för människor med funktionshinder.

5. Bostäder och bebyggelse

MÅL

- Kommunens pärlband av orter längs en väst-östlig axel är en långsiktig lämplig bebyggelsestruktur som ska behållas och utvecklas.
- Planlagd och byggbar mark för småhus, flerbostadshus och verksamheter skall finnas i samtliga tätorter.
- Bostadsbeståndet skall präglas av mångfald i upplåtelseformer, karaktär, storlek och lägen.
- Ingen skall tvingas byta bostadsort på grund av brist på lämplig bostad.
- Planeringen skall ha ett barnperspektiv med utgångspunkt i FN:s barnkonventionen.
- Planeringen skall uppfylla det nationella målet att senast 2010 ha

STRATEGIER

- Fortsatt miljöförbättring av tätorternas grönområden och övriga allmänna gator och platser.
- Möjligheterna till bättre energihushållning skall uppmärksammas.
- Kommunen är positiv till flerbostadshus även utanför detaljplanlagt område t ex för att skapa lämpliga boendeformer för ungdomar och äldre.
- Möjligheter skall finnas att bo i tätorternas närhet med nära tillgång till naturområden, med möjlighet till egna odlingar, djurhållning och enkla tekniska lösningar.
- Ny flerbostadshusbebyggelse i Skara tätort utformas enligt principerna för ”trädgårdsstaden”.
- Kommunen är i grunden mycket positiv till nya bostäder på landsbygden. Kommunen ska via en webbaserad tomtbank informera om möjligheter till boende på landsbygden.
- Boendemöjligheterna i Varnhem, Ljungstorp och Valle bör särskilt utvecklas.

- Pendlingsboende i Valle skall vara ett attraktivt sätt att få nya medborgare att bosätta sig i Skara kommun.
- Tätortsnära boende utmed cykelvägen mot Götala/Finnatorp ska utvecklas.
- Kommunen skall eftersträva bostäder som möjliggör generationsboende dvs. där olika åldersgrupper integreras.
- Kommunen är positiv till bebyggelse som bygger på ekologisk grundsyn.
- Biologiska naturparker skapas i tätorterna dvs parker som i hög grad får sköta sig själva.

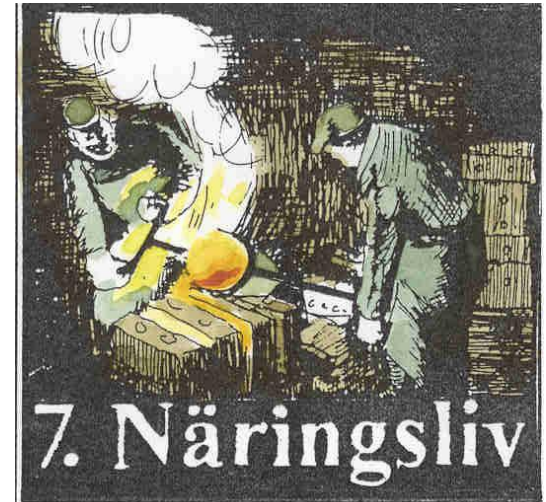
6. Service

MÅL

- Skaras roll som regionalt centrum för kultur och utbildning skall bevaras och utvecklas.
- Skara tätorts traditionella roll i kommunen som centralort för sysselsättning, utbildning samt offentlig och kommersiell service skall stärkas.
- Skara tätort skall ha ett attraktivt och levande centrum.
- Utöver centralorten Skara skall basservice för god boendemiljö finnas i Ardala, Axvall och Varnhem. Det innebär barn- och äldreomsorg, skola, dagligvaruhandel, anläggningar för fritid och rekreation samt närreklamationsområden.

STRATEGIER

- Skara centrum utvecklas i bred samverkan mellan olika berörda parter.
- För att möta konkurrens från externa centra skall Skara Centrum ses som ett sammanhängande och lätt tillgängligt servicecentrum där en attraktiv, fotgängar- och cykelvänlig miljö samt närheten till många olika servicefunktioner och besöksmål är starka konkurrensmedel.
- Tidigare strikta uppdelning mellan bostäder, service, verksamheter etc bör luckras upp, för att ge högre boendekvalité och bättre förutsättningar för nyetableringar och små serviceverksamheter.

7. Näringsliv

MÅL

- Översiktsplanen skall ge goda förutsättningar för utveckling både av kommunens nuvarande näringsliv och för nya företagsetableringar. I begreppet näringsliv ingår naturligtvis även turism och jord- och skogsbruk.
- Planlagd och byggbar mark för industri och annan verksamhet skall finnas i samtliga tätorter.

STRATEGIER

- I enlighet med Vision 2010 skall Skara kommun profilera sig som Sveriges livsmedelscentrum. Kommunen skall aktivt verka för att utveckla samarbetet mellan alla

2.2 MÅL OCH STRATEGIER

aktörer i livsmedels- och jordbrukssektorn.

- Mark för industri och annan verksamhet i de mindre tätorterna bör med fördel läggas utefter de större vägarna för att ge bra annonslägen och god tillgänglighet.
- Kommunen är positiv till ny hantverks- och småindustri på landsbygden. De etableras med fördel i ekonomibyggnader som inte längre erfordras för jordbruksdrift.
- Området vid Skara Sommarland och Axevalla Travbana skall få goda möjlighet att vidareutvecklas som nationellt centrum för fritid och rekreation. Ny bostadsbebyggelse bör inte etableras eftersom det kan hindra turismens utveckling.
- Skara ska aktivt verka för positionen som nationellt centrum för hästnäringen.
- Åtgärder bör vidtas för effektivare användning av Hospitalsgårdens industriområde.

8. Åker och skog

MÅL

- Jord- & skogsbruk är grundläggande näringar i kommunen och skall ges bästa tänkbara förutsättningar för att vidareutvecklas.
- Värdefulla ängs- & hagmarker, och andra hotade biotoper i skogs- och odlingslandskapet, skall så långt möjligt bevaras.
- Även kulturminnen i åker- och skogsbrukslandskapet som inte är lagskyddade skall så långt möjligt bevaras.

STRATEGIER

- I enlighet med Vision 2010 och för att profilera Skara som Sveriges livsmedelscentrum skall utbildning, produktion och andra verksamheter i kedjan ”från jord till bord” särskilt utvecklas.

- Möjligheterna till ökad produktion av bioenergi inom jord- och skogsbruk skall tas tillvara.
- Den biologiska mångfalden inom åker och skog skall ökas genom att viktiga biotoper skyddas och skapas, t ex skyddszoner längs vattendrag.
- Områden med förstärkt samrådsskyldighet vid avverkningsanmälningar preciseras.

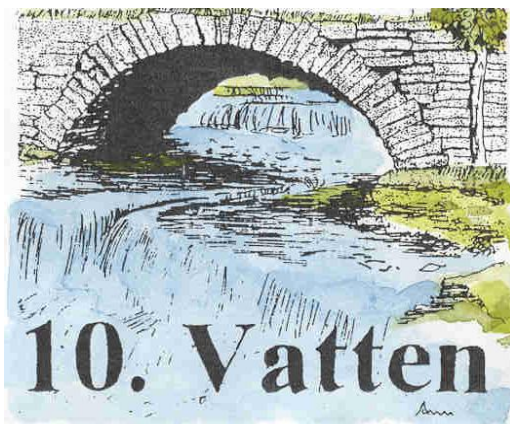
9. Mark

MÅL

- Geologiskt särskilt värdefulla bildningar skall skyddas enligt riktlinjerna i 1982 och 1992 års grusinventeringar.
- Människor skall inte utsättas för hälsorisker som följd av radon eller förorenad mark.

STRATEGIER

- En samlad bedömning av grustillgångarna bör göras i en kommunal grushushållningsplan eller motsvarande. I avvaktan på en sådan är kommunen restriktiv mot nya täkter. I första hand utnyttjas befintliga grustäckor effektivare.
- Kommunen skall försäkra sig om att avslutade täkter återställs på ett ur allmän synpunkt positivt sätt.
- Kunskapen om förekomsten av markradon skall förbättras, och kommunen skall kontinuerligt följa forskningen om radonets hälsoeffekter.
- Markarbeten i anslutning till förorenad mark riskklass 2 skall föregås av översiktlig markundersökning. Rödtyrhögar skall i huvudsak lämnas orörda.

10. Vatten

MÅL

- Vattenkvaliteten i samtliga sjöar och vattendrag skall bibehållas eller förbättras.
- Den biologiska mångfalden i samtliga sjöar och vattendrag skall bibehållas eller ökas.
- Flodkraften skall ges möjligheter att finnas kvar i sjöar och vattendrag, framför allt i Valle.

STRATEGIER

- Som följd av vattendirektivet bör kommunen bilda en samverkansgrupp för ytvattenfrågor. Gruppen bör formulera vattenkvalitetsmål t ex för Dofsan.
- Vattenplanering och vattenvårdsplaner utvecklas för varje avrinningsområde. Områden som är särskilt känsliga för utsläpp och föroreningar kartläggs.
- Kommunen är särskilt positiv till naturliga reningsåtgärder som skyddszoner, öppna diken, våtmarker etc eftersom de har positiva effekter även för naturvård, friluftsliv och landskapsbild.
- För att både utnyttja och skydda grundvattnet skall kommunen samverka med angränsande kommuner.

11. Naturmiljö

MÅL

- Skaras värdefulla naturområden har mycket stor betydelse inte bara för kommunens invånare utan även för omvärldens bild av kommunen. Att bevara de värdefulla miljöerna skall därför ha mycket hög prioritet.
- Åtgärder för att skapa och säkerställa bostadsnära naturområden prioriteras särskilt.
- Tätorternas grönområden skall ha hög grad av biologisk och upplevelsemässig variation. Så många naturtyper som möjligt bör representeras även inom tätorterna.

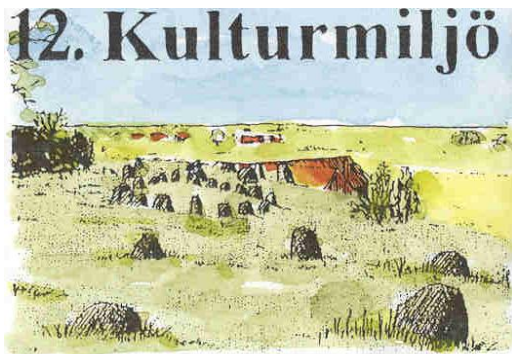
STRATEGIER

- Vid såväl översiktlig planering som detaljplanering skall områden med

2.2 MÅL OCH STRATEGIER

särskilt goda förutsättningar för biologisk mångfald skyddas.

- För att ge bättre förutsättningar för rik flora och fauna skall grönområden i och intill tätorterna sammanbindas till biologiskt rika stråk, s k ekologiska korridorer.
- Kunskapen om kommunens ekologiskt särskilt känsliga områden skall förbättras.

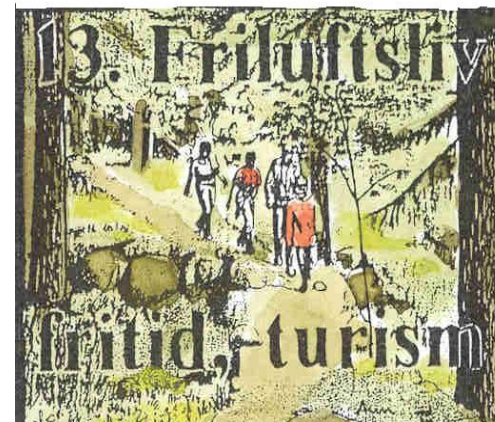
12. Kulturmiljö

MÅL

- Skaras värdefulla bebyggelsemiljöer och kulturlandskap har mycket stor betydelse inte bara för kommunens invånare utan även för omvärldens bild av kommunen. Att bevara de värdefulla miljöerna skall därför ha mycket hög prioritet.

STRATEGIER

- Kommunen skall utgå från att det bästa skyddet för en kulturmiljö är när den enskilde fastighetsägaren själv inser dess värde och handlar därefter. Kommunen skall i första hand bidra med rådgivning och information. Översiktsplanen skall mer fungera som bekräftelse på frivilliga åtaganden än som myndighetsutövning.
- Oavsett detta skall kommunen uppfylla sin myndighetsroll, och bevaka de allmänna intressena. Vissa gemensamma och bindande regler skall finnas som komplement till frivilliga åtaganden.
- Att bevara befintlig bebyggelse innebär oftast god resurshushållning. Att bevara och underhålla byggnader är ett sätt att uppfylla systemvillkoren.

13. Friluftsliv, fritid, turism

MÅL

- Boende och besökare i Skara kommun skall ha god tillgång till attraktiva områden för friluftsliv och rekreation. Detta är en viktig del av kommunens attraktionskraft för turism, boende och näringsliv.
- Vilanområdet skall vidareutvecklas som ett allsidigt och attraktivt fritids- och aktivitetsområde för alla kategorier av användare.
- Skara Sommarland och dess närmaste omgivningar skall vidareutvecklas som nationellt centrum för turism, fritid och rekreation.
- Samtliga tätorter skall ha tillgång till tätortsnära och upplevelserika ströv- och rekreationsområden.
- Fritidsfisket skall ges så goda möjligheter som hänsyn till naturvård och annat friluftsliv medger.

STRATEGIER

- Strategier skall tas fram för vidareutveckling av tätortsnära ströv- och rekreationsområden vid alla tätorter.
- Förutsättningar skall skapas för en lättillgänglig och attraktiv golfbana på cykelavstånd från Skara tätort.
- Jord- och skogsbrukets hänsynsregler skall särskilt beaktas inom områden som är av riksintresse för friluftslivet.
- Ströv- och rekreationsområden samt vandringsleder skall så långt möjligt bindas samman till sammanhängande nät.
- De tre områden som anges i GPF/GMF 13.7 (delar av Rösjö mosse, Hornborgasjön och Sydbillingen inom Skara kommun) skall så långt möjligt bevaras som "Tysta områden". Här bör "Största möjliga tystnad" eftersträvas.

14. Miljö, hälsa, säkerhet

MÅL

- De mål som anges i kommunens "handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor" skall uppfyllas.
- En i vid mening god folkhälsa är övergripande mål för all kommunal verksamhet.
- Den militära hotbilden skall kompletteras med medvetenhet om hot mot miljö, klimat, ekonomi, energiförsörjning, demokrati, folkhälsa etc.

STRATEGIER

- De skyddsavstånd som anges i Naturvårdsverkets m fl rapport "Bättre plats för arbete" är vägledande för byggande och planering.

- Översiktsplanen skall kompletteras med systematisk redovisning av de miljö- och riskfaktorer som bör beaktas vid beslut om markanvändning.
- På grund av otillräckliga kunskaper om elektromagnetiska fält skall försiktighetsprinciper tillämpas vid lokalisering av bebyggelse intill högspänningsledningar.

15. Kommunikationer

MÅL

- Planberedskap skall finnas för att bygga om Rv49 och E20 till motorväg eller annan fyrfältsväg.
- Konflikterna mellan nuvarande transportsystem och de fyra systemvillkoren uppmärksammas särskilt. Kommunen skall verka för ökad användning av miljöriktiga

2.2 MÅL OCH STRATEGIER

bränslen, bränslesnålare fordon, samordnade transporter mm.

- Andelen kollektivtrafik inom kommunen och till angränsande tätorter bör öka. Nya bostads- och industriområden planeras och byggs så att framtida kollektivtrafik möjliggörs.
- All kollektivtrafik skall vara tillgänglig för människor med funktionshinder.
- Kommunen skall fortsätta utbyggnaden av gång- och cykelvägnätet både inom och mellan tätorterna.
- Vägverkets nollvision skall vara vägledande även för kommunens trafiksäkerhetsarbete.

STRATEGIER

- Kommunen skall fortsätta att delta aktivt och kontinuerligt i vägverkets arbete med ombyggnad av E20 och Rv49.
- Kommunen skall ha fortsatt nära samarbete med vägverket även kring andra allmänna vägar t ex Brogårdsvägen och väg 184.
- Kommunen skall i nära samarbete med vägverket verka för bättre standard på kommunens lokalvägnät.
- Kommunen skall aktivt och kontinuerligt samarbeta med Västtrafik för att utveckla kollektivtrafiken.

- Senast år 2010 skall 90 % av de funktionshindrade kunna använda den allmänna kollektivtrafiken
- Kommunen skall verka för särskilt goda buss- och tågförbindelser till Göteborg och Stockholm samt kringliggande högscoleorter.
- Behovet av privata resor, skolskjuts, färdtjänst, kompletteringstrafik, varuleveranser mm skall så långt möjligt samordnas för att ge bra och miljövänlig kollektivtrafik på landsbygden.

16. Teknisk försörjning

MÅL

- Säkerheten skall vara mycket hög mot driftstörningar i vattenförsörjningen, eftersom den är av mycket stor vikt för alla och inte minst för livsmedelsindustrin.

- Risken för källaröversvämningar skall minimeras.
- Näringsämnen i avloppsslam bör så långt möjligt tas till vara som jordförbättringsmedel.
- Andelen slam och avfall som återanvänds skall öka medan den andel som deponeras blir mindre.
- Energihushållning och övergång till förnybara energikällor skall uppmuntras och underlättas inom alla sektorer.

STRATEGIER

- Enkla tekniska system skall eftersträvas t ex lokalt omhändertagande av dagvatten, avlopp och avfall där detta kan ske på ett miljömässigt godtagbart sätt.
- Vid översiktlig planering och detaljplanering skall utrymme reserveras för kretsloppslösningar t ex lokalt omhändertagande av dagvatten, produktion av förnybar energi, biologisk mångfald, grannkompostering, sopsortering etc.
- Skara kommun har en i grunden positiv inställning till utbyggnad av vindkraften. Vid lokalisering av nya vindkraftverk skall de principer gälla som redovisas i GPF/GMF 16.4.

OFÖRÄNDRAD MARKANVÄNDNING (KARTA 1) 3.1

Kommentarer till Karta 1:
Markanvändning som avses
eller förväntas fortsätta
oförändrad.

Förkortningen GPF/GMF nedan
hänvisar till närmare information i
de Gemensamma Planerings- och
MiljöFörutsättningarna. Beteck-
ningarna O37, R23 etc hänvisar till
avsnitt i denna planbeskrivning.

1. Tätorter och andra bebyggelsegrupper

Karta 1 visar kommunens tätorter och
andra bebyggelsegrupperingar. Avgräns-
ningen är miljö- och byggnadskontorets,
och följer inte exakt PBL:s definition av
”Samlad bebyggelse”.

► Se GPF/GMF 5.4

2. Närrekreationsområden

Karta 1 visar de naturområden som på
grund av sin närhet till bebyggelsen är lätt
tillgängliga för många människor, och
därigenom särskilt populära och
skyddsvärda.

► Se GPF/GMF 13.4

3. Riks- och länsvägar

Karta 1 visar de riks- och länsvägar som
passerar kommunen dvs E20, Rv49
(riksvägar) och väg 184 (länsväg).

► Se GPF/GMF 15.1

4. Motionsspår och vand- ringsleder

Karta 1 visar kommunens skyltade
motionsspår och vandringsleder.

► Se GPF/GMF 13.3

5. Cykelvägar

Karta 1 visar befintliga trafikseparerade
cykelvägar i Skara kommun.

► Se GPF/GMF 13.3

6. Camping

Karta 1 visar befintliga campingplatser
vid Vilans fritidsområde i Skara, Skara
Sommarland, Simmatorp och
Husgärdessjön (Valle Camping). Camping
anordnas tidvis även vid Axevalla
Travbana samt öster om Hedvägen i
Axvall.

► Se GPF/GMF 13.5

7. Större kraftledningar

Karta 1 visar det stora stråk med
högspänningsledningar, framför allt en
400 kV luftledning, som löper genom
kommunen från sydväst till nordost.

► Se GPF/GMF 16.4

8. Övriga större allmänna ledningar

Karta 1 visar huvudvattenledningen från
Vättern, huvudavloppsledningarna till
reningsverket samt metangasledningen
från Rödjornas avfallsanläggning.

► Se GPF/GMF 16.1, 16.2, 16.5

9. Rödjorna

Karta 1 visar läget för Rödjornas avfalls-
och återvinningsanläggning.

► Läs mer i O37

10. Hallsbergets bergtäkt

Karta 1 visar läget för Vägverket
Produktion Västs bergtäkt vid Hallsberget
i Vinköl.

► Läs mer i R19

11. Lillängs motocrossbana

3.1 OFÖRÄNDRAD MARKANVÄNDNING (KARTA 1)

Karta 1 visar läget för Skara Motorklubbs motocrossbana vid Lilläng.

► Läs mer i R23

12. Skara reningsverk

Karta 1 visar läget för Skara kommuns reningsverk vid Drysan.

► Läs mer i R20

13. Skara Sommarland, Axevalla travbana

Karta 1 visar kommunens två stora turistmål Skara Sommarland och Axevalla Travbana.

► Se GPF/GMF 13.2

14. Vindkraftverk

Karta 1 visar läget (september 2005) för befintliga vindkraftverk.

I Boverkets allmänna råd 1995:5 ”Bättre plats för arbete” rekommenderas ett skyddsavstånd till bostäder på 700 meter för vindkraftverk med effekt 1.000 kW (1 MW) och 200 meter för verk med effekten 250 kW. I övrigt tillämpas naturvårdsverkets riktvärden för externt industribuller.

Kring varje verk anges ett skyddsområde med 500 m radie oavsett verkets storlek

PLANBESKRIVNING DECEMBER 2005

eller effekt. Skyddsområdet är schablonmässigt och har inte någon självständig juridisk verkan. Ny bebyggelse eller andra förändringar i närheten av verket skall prövas förutsättningslöst oavsett om de ligger innanför eller utanför denna gräns.

Beträffande framtida vindkraft, se avsnitt 1.2 AKTUELLA FRÅGOR.

► Läs även mer i GPF/GMF 16.4

15. Museijärnvägen

Skara - Lundsbrunns järnvägar och Skara Järnvägsmuseum har sedan början av 1980-talet en väl etablerad verksamhet. Karta 1 visar museijärnvägens sträckning.

► Se GPF/GMF 14.5

ÄNDRAD MARKANVÄNDNING (KARTA 1) 3.2

Kommentarer till Karta 1:
Markanvändning som avses
eller förväntas *ändras*.

Förkortningen GPF/GMF hänvisar till kapitel i de Gemensamma Planerings- och MiljöFörutsättningarna där ytterligare information finns. Beteckningarna Ö1, R22 etc hänvisar till andra avsnitt i denna planbeskrivning.

1. Tätortsutveckling

Karta 1 visar den tätortsexpansion som förväntas bli aktuell de närmaste åren.

► Se GPF/GMF 2.4 och Ö1 – Ö7

2. Utredningsområde för närreklamationsområde, golfbana eller annat friluftsliv

Sedan några år arbetar Skara Golfklubb för att skapa en golfbana vid Götala, inom cykelavstånd från Skara tätort. Ett första förslag till 18-hålsbana upprättades år 2003 av Golf Engineers. Skara kommun ställde sig principiellt positiv till tanken, men den har visat sig svår att kombinera

med Länsstyrelsens krav på hänsyn till de stora kulturhistoriska intressena vid Götala. Ett nytt förslag håller f n (september 2005) på att utarbetas som tar större hänsyn till de kulturhistoriska kraven. I översiktsplanen redovisas området på karta 1 som ”utredningsområde” för närrekreation, golf eller annan fritidsverksamhet.

3. Ny- & ombyggnad av allmänna vägar

E20

Vägverket Region Väst gjorde 1997 en lokaliseringsplan för ombyggnad av E20 till motorväg genom Västergötland. En 100 m bred vägkorridor redovisades genom Skara kommun, i en ny sträckning 2-3 km väster om Skara tätort. Om och när projektet kan genomföras är för närvarande (september 2005) mycket osäkert. I avvaktan på denna ”slutliga” lösning diskuteras möjligheterna att bygga om E20 i dess nuvarande sträckning till mötesfri landsväg (trefältsväg).

► Läs mer i GPF/GMF 15.2 och R21

Väg 49 (Rv49)

Karta 1 visar det förslag till ombyggnad av Rv49 som redovisades i vägverkets vägutredning 1998 för ombyggnad av Rv49 Skara-Skövde. Det som främst präglar detta förslag är att den ombyggda vägen helt följer nuvarande väg. Ingen ny ostörd mark tas i anspråk för vägen. Däremot krävs relativt omfattande

ombyggnader av lokalvägnätet vilket kan komma i konflikt med andra intressen. Utredningen har emellertid omarbetats. F n (september 2005) håller Vägverket på att upprätta en arbetsplan som innehåller en komplett trafikplats vid Axevalla Travbana och en ”halv” trafikplats vid Finnatorp.

► Läs mer i GPF/GMF 15.2 och R21

Väg 184

Väg 184 har, från bron över Flian och ca tre kilometer söderut, snäva kurvradier och många fastighetsutfarter. Karta 1 visar ett förslag till ny sträckning som ingick redan i 1976-77 års markdispositionsplan och kommunöversikt. Ombyggnaden finns emellertid inte med i Vägverkets långtidsplaner.

► Läs mer i R22

Landsbygdens vägar

Skara kommun utarbetade under 2003-2004 en vägplan för Skara kommun. Planen föreslår beläggning av kvarvarande allmänna grusvägar, med följande prioritering. Vägar redovisas inte på karta 1, men framgår av GPF/GMF 15.1.

1. Väg 2743 Istrum – Ledsjö (Hökaskog).
2. Väg 2742 Skånings Åsaka – E20 (Margaretelund).
3. Väg 2736 Skånings Åsaka – E20 (Botorp/Klippans Affär).
4. Väg 2677 Vinköl – Härlunda.
5. Väg 2678 Simmatorp – Marum, särskilt dess östra del.

3.2 ÄNDRAD MARKANVÄNDNING (KARTA 1)

6. Väg 2598 Fridhem – Hästhalla.
7. Väg 2695.
8. Väg 2605 Stora Kålltorp – Hästhalla.
9. Väg 2746 från Rämningstorp mot kommungränsen i nordväst.
10. Kvarvarande grusvägar i kommunens västra delar.

Vid beläggning av vägar med kulturhistoriska värden, se (GPF/GMF 12.3) ställs särskilda krav. Ombyggnaden av väg 2750 förbi Höjentorp kan ses som ett gott exempel på miljöanpassad beläggning.

► Läs mer i Vägplan för Skara kommun, daterad 2003-12-16.

4. Nya cykelvägar

Karta 1 visar följande förslag till nya eller ombyggda gång- och cykelvägar:

1. Skara – Sommarland - Axvall
2. Skara – Brunsboäng - Sommarland
3. Axvall - Varnhem
4. Skara – Ardala - Västra Gerum
5. Hornborgarundan
6. Axvall - Eggby
7. Varnhem - Skövde

Skara – Sommarland – Axvall

I Vägverkets ombyggnad av Rv49 ingår separat cykelväg Skara – Sommarland – Axvall, med beräknad byggstart hösten 2006. Denna cykelväg finansieras av Vägverket.

Skara – Brunsbo – Sommarland

Ombyggnaden av Rv49 innehåller en vägtunnel under Rv49 vid Brunsbo, vilket skapar förutsättningar för en trafiksäker cykelväg Skara – Brunsbo äng – Sommarland.

Axvall – Varnhem

Cykelväg Axvall – Varnhem ingick i Skara kommuns ansökan om s k KLIMP-bidrag 2004. Ansökan beviljades inte, men behovet kvarstår. Cykelvägen planeras huvudsakligen på den f d järnvägsbanken, som till största delen ägs av Skara kommun.

Skara - Ardala

Även cykelväg Skara - Ardala ingick i 2004 års ansökan om KLIMP-bidrag. Mellan Skara och Simmabo behövs en cykelväg bredvid nuvarande bilväg. Mellan Simmabo och Ardala används redan idag den f d järnvägsbanken som kombinerad markväg och cykelväg.

Runt Hornborgasjön

En skiss till cykelled runt Hornborgasjön ingick också i KLIMP-ansökan. Tanken är att i första hand använda och skylta de allmänna och enskilda vägar som redan finns. Cirka 1.2 km ny cykelväg behövs intill väg 184 vid Trandansen och Bjurum. Projektet måste bedrivas i samarbete med Länsstyrelsen, Falköpings kommun och berörda markägare.

Axvall – Skärv - Eggby

I vägutredningen för Rv49 ingår cykelväg mellan Axvall och Skärv. Den s k

Arbetsgruppen för cykelväg mellan Eggby och Axvall har föreslagit att denna förlängs vidare norrut till Eggby. Vägverket har visat förståelse för gruppens begäran, vilket bidragit till att cykelvägen ingår i förslaget till regional infrastrukturplan 2004-2015, med planerad byggstart 2012-2013.

Varnhem - Skövde

En cykelled mellan Varnhem och Skövde finns redan idag, huvudsakligen på den f d järnvägsbanken över Billingen. Den är emellertid i dåligt skick, och behöver asfalteras. Ev. förbättringar förutsätts ske i samarbete med Skövde kommun.

5. Ev. skytteanläggning

Ett område vid nuvarande pistol-skyttebana norr om Skara Sommarland bedöms ha vissa förutsättningar för att kunna utvecklas till en större skytteanläggning. Något planeringsarbete har ännu inte påbörjats. En noggrann utredning behövs, liksom anmälan enligt miljöbalken och samråd med berörda markägare.

► Se R18

Vindkraft

Se avsnitt 1.2 AKTUELLA FRÅGOR

Kommentarer till Karta 2: Områden av riksintresse för naturvärden (markerade med grön skraffering på karta 2)

Naturvårdsverket beslutade 1988, efter samråd med länsstyrelsen, att nio områden i Skara kommun är av riksintresse för naturvärden. Områdena har olika karaktär varför både hotbild och behov av skydd varierar.

Kommunens mål är generellt att naturvärdena skall beaktas vid all form av tillståndsgivning. För att bevara naturvärdena krävs ofta skötselåtgärder som behöver samhällets stöd, t ex vid extensivt bete. Lagtext om naturvårdens riksintresse finns i miljöbalkens kapitel 3.

Enligt 4 kap 8 § Miljöbalken är även alla Natura 2000-områden av riksintresse, se avsnitt 11.10.

► Läs mer i GPF/GMF 11.1

1. Del av Lidans ravinsystem

Lidans ravinsystem är det största och bäst utvecklade ravinsystemet i vår naturgeografiska region. Meandring, skred och torrdalar höjer värdet. Värdefulla öring- och kräftbestånd finns. Området har intressant vegetationszonering och

beteslandskap, och en tilltalande landskapsbild.

Naturvärdena kan hotas på flera sätt. Vattenföretag, schaktning mm som skadar ytformerna; täkt, vattenförorening, bebyggelse och igenplantering av betesmark är exempel på sådana hot. Bevarandet av det varierade odlingslandskapet kräver fortsatt hävd. Särskilda punktinsatser kan krävas för att bevara öringbeståndet.

► Läs mer i R9

2. Våtmarker vid Flían

Flían är en meandrande å med tydliga sk levébildningar. Vegetationen är mångformig med tydliga zoner. Några av länets största och opåverkade mader utmed rinnande vatten finns här.

Naturvärdena påverkas negativt av markavvattning, kanalisering eller andra vattenföretag, samt av schaktning eller andra markarbeten. Annat som kan påverka naturvärdena negativt är igenväxning av hävdade områden, bebyggelse samt vissa skogsbruksåtgärder.

► Läs mer i R2

3. Brunsbo - Järnsyssla

Detta område är en randbildning med fornåkrar och värdefullt kulturlandskap, med bl a hävdade slätterängar och betes-

marker. Utmärkt forsknings- och demonstrationsobjekt med tilltalande landskapsbild.

Naturvärdena påverkas negativt särskilt av igenväxning och igenplantering av åker- och betesmark, borttagning av stengårdsgårdar, odlingsrösen, åkerholmar mm samt täkt, schaktning eller andra ingrepp som skadar ytformerna. Fortsatt landskapsvård krävs.

► Se N6, O15, R11

4. Skånings-Åsaka

Skånings-Åsakaåsen är en komplext uppbyggd del av den mellansvenska israndzonen. Området har stort geovetenskapligt värde, och utgör ett tilltalande inslag i landskapsbild.

Naturvärdena hotas i första hand av skogsplantering, täkt, schaktning och andra åtgärder som skadar ytformerna. Olämpligt placerad bebyggelse kan också påverka naturvärdena negativt.

► Se O18, R14

5. Sandurfält norr om Istrum

Sandurfält med tydlig rännmorfologi. Värdefullt för tolkning av högsta kustlinjen. Närheten till Baltiska issjöns utlopp vid Nordbillingen ger lokalen ökat värde.

4.1 RIKSINTRESSEN (KARTA 2)

Täkt, schakt etc samt olämpligt placerad bebyggelse kan påverka naturvärdena negativt.

► Se R16

6. Valle

Vallebygden är den mellansvenska israndzonens mest mångfacetterade del, där helhetsbilden är särskilt viktig. Landets bäst utvecklade kamelandskap. Erosionsdalar och tappnings sediment finns. Ekologiskt mycket mångformigt med rik flora och fauna. Rikt på ovanliga naturtyper. Utmärkt forsknings- och demonstrationsobjekt. Värdefullt kulturlandskap, och attraktivt för friluftsliv. Tilltalande och särpräglad landskapsbild. De kalkpräglade sjöarna är unika.

Behovet av hänsyn och naturvård, liksom hotbilden, varierar mycket inom området. För att bevara det värdefulla, varierade odlingslandskapet med bl a naturbetesmarker, ädellövskogar och andra lövskogar krävs fortsatt hävd. Igenväxning av åker- och betesmark, borttagning av stengärdesgårdar och åkerholmar etc samt omläggning av lövskog till barrskog är några av de största hoten.

► Se No1 mm

7-8. Del av Nordbillingen resp. del av Sydbillingen

Billingen är ett kambrosilurisk platåberg av stort internationellt intresse. Det innehåller tydliga och fossilrika bergartsskikt, erosionsdalar från den baltiska issjöns sänkning mm. Platån inrymmer stora, nästan opåverkade högmossar rik fauna och flora. Området är rikt på ovanliga naturtyper t ex urskogsrester, och är ekologiskt mycket mångformigt. Slutningszonerna innehåller ett värdefullt ålderdomligt kulturlandskap, och så gott som hela området är attraktivt för friluftslivet.

Förutsättningarna för att områdets naturvärden skall bibehållas är olika i olika delar av området. Det värdefulla odlingslandskapet med bl a naturbetesmarker, ädellövskogar mm bör bevaras intakt med stenmurar och odlingsrösen som markanta inslag. Rasbranter, urskogsrester och myrområden bör lämnas så opåverkade som möjligt.

Naturvärdena hotas särskilt av igenväxning av åker- och betesmark, borttagning av stengärdesgårdar, åkerholmar etc, omläggning av lövskog till barrskog samt olämplig bebyggelse. Dikning eller andra förändringar av vattenförhållandena påverkar naturvärdena negativt särskilt i extremrikkärr och mossar på platån.

► Se N7, N11, O22, O40

9. Hornborgasjön, Bjurum och Rösjö mosse

Stort sammanhängande område med mycket varierande natur. Hornborgasjön är en internationellt känd fågelsjö av stort värde för såväl häckande som rastande arter. Sjön är med på den svenska CW-listan (Convention on Wetlands) och har även stort limnologiskt intresse.

Bjurumområdet inrymmer Sveriges internationellt mest kända dans- och rastplats för tranor. Geologiskt innehåller det ett stort ”supraakvatiskt kamesfält”. Rösjö mosse, varav endast en mindre del ingår i Skara kommun, är länets största myrkomplex med stora arealer ostörda mosseplan.

Sammantaget är hela området av största naturvårdsintresse. Förutsättningarna för att bibehålla naturvärdena är naturligtvis mycket varierande. För Bjurumområdet gäller att markerna även i fortsättningen bör hållas öppna och att lövskogen inte bör ersättas med barrskog.

Förutom de hot som anges för varje enskilt objekt finns det naturligtvis mer generella ingrepp som bör undvikas, t ex att börja gödsla hittills ogödslade naturliga fodermarker.

► Se N12, O1, R1, R7

Kommentarer till Karta 2: Områden av riksintresse för kulturmiljövården (markerade med röd och orange linje på karta 2)

Som uppföljning av den fysiska riksplaneringen på 70-talet beslutade riksantikvarieämbetet 1987 att vissa områden i Skaraborgs län är av *riksintresse* för kulturmiljövården. En precisering gjordes 1996. Lagtext om kulturmiljövårdens riksintresse finns i miljöbalkens kapitel 3.

► Se GPF/GMF 2.2 och 12.1

Ledsjö-Vättilösa-Istrum-Lerdala

En av länets mest omfattande fornlämningsmiljöer med platser för lågteknisk järnframställning. Ligger till största delen i Götene kommun.

Skara stadskärna

Att Skara stadskärna är av riksintresse motiveras med att det är en stiftsstad med rötter i 1000-talet och centrum i en rik jordbruksbygd, med dominerande domkyrkomiljö och bevarat medeltida stadsplanemönster. Gatunätet, de medeltida infartsvägarna, kyrko- & skolstadens karaktärsbyggnader, den småskaliga sekelskiftesbebyggelsen, miljön kring

veterinärinrättningen och det medeltida kulturlagret är uttryck för riksintresset.

Brunsbo storäng

Brunsboområdet är ett av landets bästa exempel på fossilt odlingslandskap från järnålder och medeltid. Här finns även ett rikt och märkligt fornlämningsområde med gravfält och några spridda gravar. Till det historiska sammanhanget hör även Brunsbo biskopsgård, med rötter i 1400-talet.

Kambrosilurområdet

Det stora skambrosilurområdet speglar viktiga skeden i landets agrara och förindustriella landsbygdshistoria, från jordbrukande stenålderskulturer till 17- och 1800-talens agrara revolution. Området, med tyngdpunkt i Falbygden, har mycket höga pedagogiska och vetenskapliga värden.

I kambrosilurområdet *ingår* följande delar:

1. Axevalla hed

Axevallaområdet innehåller betydande anläggningar från länets försvarspolitiska historia, såväl lämningarna efter Axevalla hus som den stora exercisplatsen och dess bebyggelse.

2. Valle

Valle är ett mycket rikt sammansatt område där lämningar från bronsålder, järnålder och nyare tid vittnar om en lång bebyggelsehistoria. Fornlämnings-

rikedomen gör Valle till ett av länets viktigaste bronsåldersområden. Det ålderdomliga kulturlandskapet med ängar, hagar, fossil åkermark, kyrkbyar, byar och gårdar gör Valle till en kulturhistoriskt värdefull enhet.

3. Varnhem

Runt Varnhem finns en mycket rikt sammansatt kulturhistorisk miljö med lång kontinuitet, där olika tiders markanvändning lämnat tydliga spår. Värdefullast är kyrkan och klostret som är landets bäst bevarade cistercienseranläggning. Området är rikt på fornlämningar framförallt från brons- och järnålder. I området finns såväl äldre bybildningar och utflyttade gårdar, som rika exempel på 1800-talets torpbebyggelse.

4. Broddetorp-Bolum-Sätuna-Hornborga

Detta område ligger till största delen i Falköpings kommun. Här finns en tät koncentration av lämningar efter bebyggelse ända sedan äldre stenålder, inklusive Skaraborgs äldsta boplatser. Det är näringsgeografiskt intressant genom sitt läge mellan Billingen och Hornborgasjön, och genom sin långa kontinuitet som jordbruksbygd.

4.1 RIKSINTRESSEN (KARTA 2)

Kommentarer till Karta 2: Områden av riksintresse för friluftslivet (markerade med gula kryss på karta 2)

Områden som är av riksintresse för friluftsliv har så stora friluftsvärden på grund av särskilda natur- och kulturkvaliteter och tillgänglighet för allmänheten att de är eller kan bli attraktiva för besökare från hela landet eller utlandet. De sammanfaller i Skara kommun i huvudsak med riksintresseområdet för naturvård.

Lagtexten om friluftslivets riksintresse finns i miljöbalkens kapitel 3.

► Se GPF/GMF 13.1

Övriga riksintressen

1. Kommunikationer mm

Vissa anläggningar för industriproduktion, kommunikationer etc är av riksintresse. I Skara kommun är E20 och Rv49 av riksintresse. Lagg märke till skillnaden mellan anläggningar som är särskilt lämpliga och anläggningar som är av riksintresse:

"Mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för industriell produktion, energiproduktion, energi-

distribution, kommunikationer, vattenförsörjning eller avfallshantering skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten av eller utnyttjandet av sådana anläggningar.

Områden som är av riksintresse för anläggningar som avses i första stycket skall skyddas mot åtgärder som åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten av eller utnyttjandet av anläggningarna" (MB 3:8).

► Se GPF/GMF 15.1

Inom Länsstyrelsen Västra Götaland pågår f n (feb 2005) arbete med att precisera områden som är av riksintresse för utnyttjande av vindkraft.

► Se GPF/GMF 16.4

2. Totalförsvaret

Många av försvarets anläggningar är naturligtvis av riksintresse. De är överordnade andra riksintressen (se 4.2):

"Mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt motverka totalförsvarets intressen.

Områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar skall skyddas mot åtgärder som åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten av eller utnyttjandet av anläggningarna" (MB 3:9).

Försvarets anläggningar är ofta hemliga och får inte redovisas i översiktsplanen. De ingår ändå i det underlag som kommunen har för sin tillståndsprövning. Även vissa civila anläggningar, t ex för eldistribution och telekommunikation, har så stor betydelse för totalförsvaret att de är av riksintresse och omfattas av sekretess. För att undvika störningar för radio- och teleförbindelser som är av riksintresse skall samråd ske med försvaret innan man uppför mast, torn, sändande antenn eller hög byggnad.

► Se GPF/GMF 14.1

Jord och skog

Jord- och skogsbruk är av "nationell betydelse" även om de inte definieras som riksintresseområden:

"Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse.

Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse och anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk" (MB 3:4).

Kommentarer till Karta 2: Tänkbara hot mot riksintressen

För att bedöma vilka skyddsåtgärder som behövs, behöver man precisera vilka *hot* riksintressena kan utsättas för. Detta avsnitt är miljö- och byggnadskontorets beskrivning av intressekonflikter som skulle kunna utgöra hot mot kommunens riksintressen.

Konflikter mellan olika riksintressen

”Om ett område enligt 5-8 §§ är av riksintresse för flera oförenliga ändamål skall företräde ges åt det eller de ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. Behövs området eller en del av detta för en anläggning för totalförsvaret skall försvarsintresset ges företräde.

Beslut med stöd av första stycket får inte strida mot hushållningsbestämmelserna i 4 kap” (MB 3:10).

Om- och nybyggnad av E20

E20 är en riksväg som ingår i det nationella stamvägnätet. Att upprätthålla god framkomlighet på E20 är av riksintresse. Vägverket har utrett möjligheterna att bygga E20 i helt ny sträckning föreslås nordväst om Skara. Ett sådant projekt skulle ge vissa konflikter

med jordbruket och i viss mån även med skogsbruket. Övriga riksintressen berörs marginellt. Att tydliggöra intressekonflikterna ingår i Vägverkets uppdrag.

► Se R21

Ombyggnad av Rv49 (väg 49)

Även Rv49 (väg 49) är klassad som riksväg av riksintresse. Vägverket har för avsikt att bygga om Rv49 till fyrfältsväg med planskilda korsningar. En sådan ombyggnad medför vissa konflikter med andra riksintressen framför allt vid passagen genom Valle och över Billingen. Nuvarande vägområde breddas, trafikplatser byggs och nya sekundärvägar anläggs i områden som är av riksintresse för naturvård, kulturminnesvård och friluftsliv. Att tydliggöra dessa konflikter ingår i vägverkets uppdrag.

► Se R21

Friluftsliv

Vallebygden, Billingen och Hornborgasjön är av riksintresse för friluftslivet. Friluftslivet kan komma i konflikt med övriga riksintressen dvs naturvården och kulturminnesvården t ex i följande avseenden.

- Kanotturism kan medföra allvarliga störningar för fågellivet.
- Orientering kan störa flora och fauna.
- En stor del av friluftslivet innebär att allt fler människor tar sig till attraktiva områden med bil.
- Fritidsfiske kan innebära ingrepp i sjöarnas djurliv. Särskilt stor påverkan

får man vid inplantering av fisk, signalkräfta etc.

- Även jakt innebär ett direkt ingrepp i faunan. Men kombinerat med kunnig viltvård är jakt oftast nödvändig för att hålla rimlig balans mellan arter.

► Se GPF/GMF 13.1

Jord- och skogsbruk

Jord- och skogsbruk är näringar ”av nationell betydelse”, och en fortsatt hävd av kulturlandskapet är oftast en förutsättning för att riksintressena skall kunna bevaras. Oavsett det kan jord- och skogsbruket komma i motsatsställning till andra nationella intressen eller riksintressen:

- En monokultur är motsatsen till biologisk mångfald. När jord- och skogsbruk tenderar att bli monokulturer kan de hota naturvård, kulturminnesvård och friluftsliv.
- Jord- och skogsbruk kan komma i konflikt med exploateringskrav som är av riksintresse t ex E20 och Rv49 som beskrivs ovan.

► Se GPF/GMF 8.1 och 8.2

4.2 HOT MOT RIKSINTRESSEN (KARTA 2)

2. Konflikter mellan riksintressen och övriga allmänna intressen

Utveckling av Skara stadskärna

En utveckling av Skara stadskärna kan på olika sätt komma i konflikt med riksintresset, som innebär att stadens historiska prägel och de medeltida kulturlagren skall skyddas. Om- och nybyggnad av gatumiljöer och byggnader, markarbeten, skyltning etc är åtgärder som, om de sker utan tillräcklig hänsyn till den historiska miljön, kan påverka riksintresset negativt.

Avvägningar mellan bevarandointressen och andra intressen behöver ständigt göras bl a i miljö- och byggnadskontorets och tekniska kontorets arbete. I en framtida fördjupad översiktsplan bör kommunen precisera hur man avser att säkerställa riksintresset.

► Se Ö1

Utbyggnad av Axvall

Hela Axvalls tätort ligger inom område som är av riksintresse för kulturminnesvården, och gränsar till områden som är av riksintresse för naturvård och friluftsliv. Alla förändringar måste ske med stor hänsyn till riksintressena. I en fördjupad översiktsplan bör kommunen precisera hur riksintressena kan säkerställas.

► Se Ö2

Utbyggnad av Varnhem

Varnhem ligger i ett område som är av riksintresse både för kulturminnesvården och friluftslivet, och gränsar till områden som är av riksintresse för naturvården. Risken för konflikter är uppenbar, och alla förändringar måste ske med stor hänsyn till riksintresset. I en fördjupad översiktsplan bör kommunen precisera hur riksintresset kan säkerställas.

► Se Ö3

Konflikter mellan riksintressen och enskilda intressen

Boende och bebyggelse

Enskilda fastighetsägares eller näringsidkares intressen kan komma i konflikt med och utgöra hot mot riksintressen. Att bygga nytt hus, bygga till sitt hus, riva sitt hus, måla om, sätta upp master och antenner och vindkraftverk, anordna upplag, avverka, plantera främmande trädslag, bygga markvägar, ta bort odlingsrösen och stengårdsgårdar, bedriva täkt, förorena vatten etc kan, beroende på hur åtgärderna sker, utgöra mer eller mindre allvarliga hot mot riksintressena.

Privatisering av stränder

En vanlig källa till konflikter, om än inte i Skara kommun, är att stränder som varit allemansrättsligt tillgängliga privatiseras. Det kan ske genom att helt nya hus och tomter etableras, men också genom att befintliga tomter utökas till strandlinjen

eller genom att stranden på annat sätt stängs av.

Eftersom de flesta av Skara kommuns sjöar ligger i område som är av riksintresse för både naturvård och friluftsliv, utgör sådana åtgärder ett hot mot riksintresset.

Kommentarer till Karta 2: Skydd och utveckling av riksintressen

Områdesbestämmelser enligt PBL 5:16

För att få bättre kännedom om, och kontroll över, förändringar inom områden som är av riksintresse kan områdesbestämmelser upprättas. Detta beskrivs närmare i avsnitt ”O OMRÅDESBESTÄMMELSER”.

► Se O OMRÅDESBESTÄMMELSER

Skydd av naturen enligt 7 kapitlet i miljöbalken (MB 7 kap)

Miljöer och objekt som är av riksintresse för naturvård, kulturminnesvård eller friluftsliv kan skyddas med något av de naturvårdsföreskrifterna som regleras i MB 7 kap:

- Nationalpark
- Naturresevat
- Kulturresevat
- Naturminne
- Biotopskyddsområde
- Djur- och växtskyddsområde
- Miljöskyddsområde
- Vattenskyddsområde
- m fl

Även regionala och lokala intressen kan skyddas t ex som naturreservat. Planen innehåller inga konkreta förslag till nya förordnanden, men i det fortsatta arbetet kan fråga om reservatsbildning tas upp väster om Blängsmossen (se N11).

Utökat samråd vid avverkningar

Skogsägare är enligt skogsvårdslagstiftningen skyldiga att senast sex veckor före en planerad avverkning anmäla den till skogsvårdsstyrelsen. Under denna tid skall skogsvårdsstyrelsen bedöma om allmänna intressen hotas, och i så fall samråda med kommunen och/eller länsstyrelsen om lämpliga skyddsåtgärder.

Kommunen kan i samråd med skogsvårdsstyrelsen och med översiktsplanen som underlag ange särskilt känsliga områden (riksintresseområden, närrekreationsområden, områden med känslig landskapsbild etc) där samråd med kommunen bör ske.

► Se GPF/GMF 8.2

Översiktsplanens styrande verkan

Även om den inte har direkt juridisk verkan, får översiktsplanen på många sätt styrande inverkan på markanvändningen, bl a inom områden som är av riksintresse. Framför allt utgör den ett omfattande och politiskt förankrat underlag för framtida beslut. Exempel:

- Genom att *informera om de skyddsvärda miljöer som finns* underlättar den för markägare att på eget initiativ och på frivillig väg sköta mark och byggnader så att deras värden så långt möjligt bevaras, oavsett om de enligt lagen är skyldiga till det eller inte. De flesta fastighetsägare har både intresse och vilja att oavsett lagstiftningens krav värna sina marker, men saknar ibland kunskap både om hur värdefulla miljöerna verkligen är och om hur de bäst skyddas.
- Genom att *informera om gällande lagar och regler* underlättar planen för markägare att ta det ansvar som de enligt lagen har. Enligt plan- och bygglagen 3:12 skall ändringar av en byggnad utföras varsamt, enligt miljöbalken 3:6 skall område som är av riksintresse skyddas mot åtgärder som kan skada riksintresset, enligt miljöbalken 7:11 skall stenmurar och odlingsrösen i jordbrukslandskapet bevaras etc.
- Översiktsplanen skall utgöra underlag för samhällets *krav* enligt gällande lag, t ex krav på byggnaders placering och utformning, beslut om förstärkt samrådskyldighet i skogsbruket, olika former av tillståndsgivning etc.
- Översiktsplanen skall vara underlag för fördelning av samhällets *stöd* i olika former: rådgivning, investeringar, skötselåtgärder, ekonomiska bidrag etc.

4.4 ÖVRIGA SKYDDSVÄRDA OMRÅDEN (KARTA 2)

Kommentarer till Karta 2: Övriga skyddsvärda områden

Karta 2 visar områden som vid olika inventeringar bedömts ha stora värden ur naturvårdssynpunkt men som saknar formellt skydd typ naturreservat eller liknande. Kartan förutsättes utgöra underlag för bidrag- och tillståndsgivning hos länsstyrelsen, skogsvårdsstyrelsen etc. Den kan också utgöra underlag för kommunala beslut om förbättrat skydd i framtiden t ex kommunala naturreservat, naturvårdsområden eller liknande. Slutligen kan den fungera som information till allmänheten om de vackra och värdefulla områden som finns i kommunen.

Geologiskt skyddsvärda områden

Beskrivning

I kommunen finns flera mycket speciella och vetenskapligt intressanta geologiska formationer. Platåberget Billingen, den mellansvenska israndzonens bildningar och Valleområdet kamelandskap är unika geologiska bildningar.

I länsstyrelsens grusinventering från 1982 har grus- och sandförekomsterna klassificerats både efter tillgänglighet och geologiskt värde. Bildningar som tillhör klass I har ”mycket högt” geologiskt

värde medan klass II har ”högt” geologiskt värde. Klass III utgörs av bildningar med ”måttligt” geologiskt värde. På karta 2 redovisas grus- och sandförekomster av klass I och II.

Rekommendationer

En samlad bedömning av kommunens tillgångar av grus och sand bör göras i en grushushållningsplan eller motsvarande. Till dess bör följande riktlinjer gälla.

Täkt i grus- och sandförekomster av klass I bör inte vidtas, och inte heller medges. Detta gäller även husbehovstäkter. Om inga andra bevarandeintressen finns kan täktverksamhet godtas i förekomster av klass II, men med höga krav på täktplan och arbetets utförande. I förekomster av klass III kan täktverksamhet godtas under förutsättning att det inte finns andra bevarandeintressen.

För Istrums sandurfält gäller särskilda riktlinjer, se R16.

► Se GPF/GMF 9.3

Våtmarker

Beskrivning

Alla våtmarker är värdefulla beståndsdelar i det hydrologiska systemet. Vad som räknas som våtmark kan definieras på olika sätt, men gemensamt är att det är mark som är vattendränkt en del av året.

Genom länsstyrelsens försorg har kommunens våtmarker inventerats och delats in i fyra klasser efter naturvärde. Klass I har ”särskilt högt” naturvärde, klass II ”högt” naturvärde, klass III ”visst” naturvärde medan klass IV är ”utan nämnvärt” naturvärde. På karta 2 redovisas de våtmarker som tillhör klass I och II, men det är viktigt att komma ihåg att även våtmarker som ”saknar naturvärde” kan ha stor betydelse för vattenbalansen och ekologin. Våtmarksinventeringen är endast en del i beslutsunderlaget för dikningsärenden etc.

Enligt Miljöbalken 11 kap 9 § råder generellt förbud mot markavvattning. Såväl dispens och tillståndsprövning krävs innan eventuell avvattning får ske.

Rekommendationer

Ingrepp som stör vattenbalansen bör inte ske i objekt som tillhör klass 1 eller 2. För övriga våtmarker bör bedömning ske från fall till fall, men stor restriktivitet bör iaktas med arbeten som minskar våtmarksarealen.

► Se GPF/GMF 11.4

ÖVRIGA SKYDDSVÄRDA OMRÅDEN (KARTA 2) 4.4

Ängs- och hagmarker

Beskrivning

Ängs- och hagmarker (naturliga, ogödslade fodermarker) som hävdats under lång tid är oftast artrika och med mycket höga naturvärden. Arealen har på grund av lantbrukets modernisering minskat drastiskt de senaste decennierna, och många växter som är knutna till dessa miljöer har blivit sällsynta.

På Länsstyrelsens uppdrag och med finansiellt stöd från kommunen inventerades Skara kommuns ängs- och hagmarker 1988. 163 områden valdes ut och beskrevs i inventeringen. De klassificerades i en fyrgradig skala där klass 1 betyder *högsta* naturvärde, klass 2 *mycket högt* naturvärde och klass 3 *högt* naturvärde. Därtill finns en klass 4 med *visst* naturvärde, som inte redovisas på denna karta. 1990 gjordes en ny bedömning, med länets samlade objekt som referensmaterial vilket innebar vissa omklassificeringar. En länsammansättning publicerades 1997.

Rekommendationer

Fortsatt hävd av ängs- och hagmarkerna skall uppmuntras, framför allt genom positiva insatser dvs olika former av stödåtgärder. Några områden ingår i det europeiska nätverket Natura 2000.

► Se GPF/GMF 11.5

Närrekreationsområden

Närrekreationsområden är skogsområden och andra marker intill tätorterna som har stor betydelse för friluftslivet. På karta 2 visas följande områden.

Skarabergsskogen

Norr om stadsdelen Skaraberg finns ett sammanhängande och relativt enhetligt skogsparti som sträcker sig två kilometer upp mot Märskabäckens dalgång. Större delen av skogen ägs av domkapitlet. Här finns ett elljusspår samt ett något längre motionsspår, utgående från kyrkans friluftsgård Planteringen nordväst om Skaraberg. Efterhand som stadsdelen byggts ut har skogen blivit allt populärare som strövområde såväl sommar som vinter. Kopplingen till Märskabäckens dalgång ger möjlighet till långa sammanhängande vandringar, men det har hittills knappast utnyttjats.

Petersburg - Kronäng

Markerna söder om Skara tätort har mycket stor betydelse som närrekreationsområde. 1996 köpte kommunen relativt stora skogsområden mellan gamla och nya Falköpingsvägen (Petersburgsområdet), med elljusspår och andra motionsspår av varierande längd utgående från Petersburgs friluftsgård vid Björkelundsgatan. Härifrån utgår även Flanleden som är en drygt 14 km lång vandringsled till Flan och tillbaka.

Även skogsområdena mellan gamla Falköpingsvägen och Stenumsvägen (Kronängsområdet) är populära utflyktsmål.

För Petersburgsområdet upprättades en naturvårdsinriktad skogsbruksplan 1996. För Kronängsområdet behöver man i en fördjupad översiktsplan för Skara tätort (se Ö1) göra en avvägning mellan områden som reserveras som närrekreationsområden och områden som kan användas för bebyggelse. Beträffande området närmast Stenumsvägen, se nedan.

Uddetorpsskogen

Skogen norr om Uddetorpsskolan används p g a sitt läge nära skolan och Skara i viss mån som närrekreationsområde. Markerna bör alltmer komma att användas för ridning i anslutning till skolans ridhus.

Glasbackeskogen - Götala

Glasbackeskogen är det skogsområde som ligger närmast Stenumsvägen. Ibland räknas även skogen öster om Stenumsvägen in i området. Skogen nås trafiksäkert via Glasbackens trafikplats, och det finns en relativt ny vandringsled kallad Tempelbackastigen. Området är varierat och slittåligt, lämpligt för friluftsverksamhet för barn. I området har brukshundsklubben klubbstuga och träningsområde. Markerna i anslutning till Götala Herrgård har föreslagits som golfbana och/eller närrekreationsområde.

► Se 3.2 samt O16 och O17.

4.4 ÖVRIGA SKYDDSVÄRDA OMRÅDEN (KARTA 2)

Brunsbö äng

Naturresevatet Brunsbö äng ligger på cykelavstånd från Skara, och bör betraktas som ett av stadens närrekreationsområden.

► Se N6.

Ardalaskogen

Skogsmarkerna väster och norr om Ardala är viktiga närrekreationsområden för Ardala tätort. Här finns bl a ett elljusspår.

Trekantskogen

Den sk Trekanten nordväst om Axvall är ett skogsområde som tidigare ingått i det militära övningsområdet. Nu är det ett uppskattat närströvsområde inte minst för personal och elever på Valleskolan. Som framgår av förslaget till fördjupad översiktsplan för Axvall 1991 (se Ö2) finns en viss konflikt mellan strävan att bevara hela Trekantskogen som strövsområde och behovet av industriområden och ny trafiklösning i Axvall.

Vingängen

Vingängen innehåller ett stort antal fornlämningar bl a ett forntida odlingslandskap. Området innehåller ett elljusspår, och är mycket populärt som närrekreationsområde. Fornlämningarna är skyddade enligt kulturminneslagen, och det finns inga exploateringsintressen. Vingängen ingår i det europeiska nätverket Natura 2000.

► Läs mer i N14.

Pilgrimsledens omgivning

Varnhem har fantastiska omgivningar, men inte i tätortens omedelbara närhet. Markerna strax söder om klosterkyrkan, längs Pilgrimsleden, bör därför kunna utvecklas till ett närrekreationsområde för Varnhem. Bl a finns ett vattenfyllt stenbrott med vissa utvecklingsmöjligheter.

Istrums spårområde

Markerna väster om Istrum är ett viktigt friluftsområde, som används av många fler än dem som bor i Istrum. Här finns ett belyst skidspår, samt skyltade motions- och vandringsstigar.

Rekommendationer

För närrekreationsområdena bör förutsättningarna undersökas för att upprätta sammanhängande naturvårdsinriktade skogsbruksplaner, liksom möjligheterna att få statliga bidrag. I de fall kommunen inte är markägare måste sådant arbete naturligtvis ske i samförstånd med markägaren

► Se GPF/GMF 13.4